

– Вип. 2 (8), ч.2. – С.337-3454. 2. *Игнатъев С.В. // Научные основы процесса профессионального обучения. - Сб. науч. трудов. – С.-П. - 2009. – С. 17-26.*

ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Дольнікова Л.В.

Національний університет "Львівська політехніка"

Якість навчання, рівень засвоєння знань та сформованих умінь в однаковій мірі залежить від форм і методів реалізації навчального плану, практичної підготовки, самостійної та науково-дослідної роботи студента. Питання ролі і місця кожної із зазначених складових детально розглянуті вченими, зроблено науковий аналіз організації навчального процесу з урахуванням цих чинників при підготовці фахівців різних напрямів і освітньо-кваліфікаційних рівнів для формування професійної компетенції фахівця.

Метою нашого дослідження є намагання проаналізувати та узагальнити власні підходи до планування та організації самостійної роботи студентів.

На нашу думку, під час організації самостійної роботи (далі СР) необхідно враховувати готовність студентів до засвоєння навчального матеріалу самостійно, що пов'язано з місцем дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівця, курсом навчання та індивідуальними особистісними властивостями студента. Аналіз різних підходів до трактування готовності студента до самостійної роботи дає підстави нам підтримати думку Кондрашової Л.В., яка включає такі компоненти у структуру готовності студента до СР: цільовий, змістовий, мотиваційно-вольовий, пізнавально-операційний, психофізіологічний та оцінюючий компонент [3, С.10].

Зупинимось детальніше на поясненні і розумінні нами цих компонентів самостійної роботи, які забезпечують, на нашу думку, готовність студентів до самостійного опрацювання навчальної інформації і формують інформаційну культуру студента економічних спеціальностей:

- **цільовий компонент** спрямований на міцне засвоєння навчального матеріалу, розуміння для чого необхідно студентам володіти даною інформацією;
- **змістовий компонент** передбачає відбір системи знань, які необхідні для виконання певного виду діяльності та ступінь розуміння суті основних понять, що вивчаються самостійно;
- **пізнавально-операційний** характеризується усвідомленістю знань про значущість вивчення тієї чи іншої проблеми і сформованість даного компонента виражається у постійному бажанні пізнати нове, знаходити відповіді на запитання, що виникають у процесі самостійного опрацювання матеріалу;
- **мотиваційно-вольовий** зумовлює сформованість мотивів і цілей майбутньої професійної діяльності, уявлення про власні здібності та інтереси;
- **психофізіологічний** враховує природні здібності особистості, відповідальність, працьовитість, цілеспрямованість.

При плануванні змісту самостійної роботи найбільшого значення надаємо змістовому та психофізіологічному компонентів. Для оцінки результатів діяльності студента під час самостійного опрацювання інформації і проведення контрольних заходів викладачем ми виділяємо такі ознаки інформаційної культури здобуття та аналізу знань під час самостійної роботи:

- вміння розуміти, здобувати і опрацьовувати інформацію самостійно;
- вміння аналізувати здобуту інформацію;
- вміння творчо або продуктивно-репродуктивно відтворити отриману під час СР інформацію;
- готовність зробити власні висновки і пропозиції по опрацьованій інформації.

Досвід показує, що відтворення інформації, яка здобута самостійно може відбуватися на різних рівнях: *творчому, високому, достатньому, середньому і низькому*. Враховуючи вищевказані компоненти і рівні, можемо констатувати, що відсоток студентів, які виконують, засвоюють і відтворюють матеріал самостійного вивчення на творчому та високому рівні є дуже незначний – біля 5-10% (із класичної групи кількістю студентів 25%); на достатньому і середньому рівні – біля 80%, а на низькому 15%. Необхідно зазначити, що питання наступності та міжпредметної координації теж має важливе значення, адже студенти, які вже мали добрий досвід організації і відтворення вивченого навчального матеріалу, або які брали участь у науково-дослідній роботі вміють працювати самостійно і виконували роботу саме на творчому і високому рівні. Аналіз навчальних планів і програм показує, що на

самостійну роботу з кожної навчальної дисципліни виділяється від 50% навчального часу і тому в центр уваги виноситься самостійна робота, а студент в певній мірі стає продуктом самого себе. Тому важливими є досвід і методична майстерність викладача, який повинен правильно виокремити навчальний матеріал, що виноситься на самостійне вивчення, розробити методичні матеріали для виконання цієї роботи, в яких обов'язково дати елементарні знання про шляхи відбору основних змістових понять, виклад матеріалу у його логічній послідовності, добір літературних джерел, які доступні студентам, а також максимально деталізувати пізнавальну інформаційну діяльність для студентів першого курсу, де самостійна робота повинна бути орієнтована на репродуктивне відтворення вивченого матеріалу, на другому курсі надати їй продуктивний характер, а на третьому і четвертому курсах давати творчі завдання, які студент повинен виконати на основі опрацьованого теоретичного матеріалу. На самостійне опрацювання ми рекомендуємо давати завдання різних видів, а саме:

- засвоїти нову інформацію за літературними джерелами і відтворити цю інформацію коротким конспектом, схемою, таблицею, графіком; (на основі індивідуальних особистісно-орієнтованих завдань);
- скласти усну анотацію і здати викладачеві під час практичних і лабораторних занять;
- висловити головну ідею, зазначити ключові слова;
- підготувати словничок основних термінів за темою;
- зробити презентацію вивченого з короткими коментарями.

Необхідно зазначити, що кожен студент самостійно обирає форму презентації опрацьованого матеріалу і рівня його засвоєння, що вказує на використання психофізіологічного компонента в організації самостійної роботи.

На основі наших досліджень можемо зробити наступні висновки щодо формування умов успішного планування і організації самостійної роботи:

- створення інформаційного середовища для успішної реалізації готовності студента самостійно здобувати знання;
- найбільш ефективними компонентами готовності студентів до самостійної роботи вважати змістовий, пізнавально-операційний, психофізіологічний;
- урахування науково-педагогічними працівниками рівня сформованих умінь працювати самостійно під час попереднього вивчення дисциплін навчального плану;

- розроблення прийомів мотивації ефективного самостійного вивчення дисципліни через систему оцінювання модуля самостійної роботи.

1. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерности, основы и методы: учебно-методическое пособие. – М.: Высшая школа, 1980. – 368с. 2. Коваль В.Ю. Система позааудиторної діяльності студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/10. 3. Кондрашова Л.В. Теоретические основы воспитания нравственно-психологической готовности студентов пединститутов к профессиональной деятельности: дис. д-ра пед.наук. – М., 1989. – 363с.

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ІНФОРМАЦІЙ»

Навитка М.Л.

Національний університет "Львівська політехніка"

Сьогодення вищої освіти в нашій державі перебуває на перехресті питань використання традиційних технологій та інтерактивних методів та прийомів навчання. У вузі студенти користуються новітніми технологіями, але ситуація ускладнюється нестачею ресурсів, необхідних для забезпечення повноцінного використання новітніх технологій та програмного забезпечення.

Теорія інформації в її класичному смислі – це вирішення теоретичних питань по підвищенню ефективності та функціонуванню інформаційних систем – в нашому випадку систем зв'язку. Вона включає в себе:

- аналіз сигналів як засобів передачі інформації;
- аналіз інформаційних характеристик джерел повідомлень і каналів зв'язку;
- теорію кодування;
- методи прийому та опрацювання інформації.

Навчити підростаюче покоління орієнтуватися у величезному інформаційному просторі – надзвичайно актуальне завдання. При вивченні дисципліни підбираються методи, які найкращим чином підходять для цієї вікової категорії студентів, їх кваліфікаційної та особистісної підготовки. Уроки, які не вкладаються (повністю або частково) в рамки виробленого й сформульованого дидактикою, на яких викладач не дотримується чітких етапів навчального процесу,